

Näringsutskottets betänkande 2018/19:NU16

Skydd för beteckningar som omfattas av EU:s handelsavtal med Japan

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens proposition om skydd för beteckningar som omfattas av EU:s handelsavtal med Japan. Förslaget i propositionen innebär att handelsavtalet med Japan läggs till i uppräknningen av internationella avtal i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 september 2019.

Utskottet föreslår även att riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa övriga immaterialrättsliga frågor som bl.a. rör upphovsrätt, varumärkesrätt och patenträtt. Utskottet hänvisar främst till pågående arbete och utredningar.

I betänkandet finns två reservationer (M, SD).

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:93 Skydd för beteckningar som omfattas av EU:s handelsavtal med Japan.

Ett tjugotal motionsyrkanden om olika immaterialrättsliga frågor från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden.....	5
Regeringens lagförslag	5
Propositionen	5
Utskottets ställningstagande.....	6
Vissa övriga immaterialrättsliga frågor	6
Motionerna.....	6
Vissa kompletterande uppgifter	8
Utskottets ställningstagande.....	19
Reservationer	24
1. Vissa övriga immaterialrättsliga frågor, punkt 2 (M)	24
2. Vissa övriga immaterialrättsliga frågor, punkt 2 (SD).....	26
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	29
Propositionen	29
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	29
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:93.

2. Vissa övriga immaterialrättsliga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:143 av Charlotte Quensel m.fl. (SD) yrkandena 1–4,

2018/19:185 av Michael Rubbestad (SD),

2018/19:205 av Johnny Skalin (SD),

2018/19:429 av Markus Wiechel (SD),

2018/19:793 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:826 av Markus Selin (S),

2018/19:866 av Sten Bergheden (M),

2018/19:998 av Sofia Westergren (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1041 av Markus Selin (S),

2018/19:1346 av Jan R Andersson (M),

2018/19:2049 av Jörgen Warborn (M),

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 6,

2018/19:2544 av Rickard Nordin och Peter Helander (båda C) och

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 17–20.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 11 juni 2019

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjalmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjalmered (M), Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Lorentz Tovatt (MP), Peter Helander (C) och Lorena Delgado Varas (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2018/19:93 Skydd för beteckningar som omfattas av EU:s handelsavtal med Japan och 21 motionsyrkanden om olika immaterialrättsliga frågor från allmänna motions-tiden 2018/19. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel trädde i kraft den 1 januari 2019. I lagen finns bestämmelser om skadestånd och andra civilrättsliga sanktioner vid intrång i en rätt till en beteckning på jordbruksprodukter och livsmedel som skyddas inom EU enligt ett antal uppräknade EU-förordningar eller internationella avtal.

EU har ingått ett nytt handelsavtal som innehåller bestämmelser om skydd för sådana beteckningar och om sanktioner vid intrång – avtalet mellan Europeiska unionen och Japan om ett ekonomiskt partnerskap (EUT L 330, 27.12.2018, s. 3). Avtalet trädde i kraft den 1 februari 2019.

Inom Justitiedepartementet har det upprättats en promemoria där det föreslås att avtalet med Japan ska läggas till i uppräknningen av internationella avtal i lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. En sammanfattning av promemorian finns i bilaga 1 i regeringens proposition. Promemorian har remissbehandlats.

Lagförslaget i propositionen gäller ett ämne som faller inom Lagrådets granskningsområde. I propositionen anges att den föreslagna ändringen dock uteslutande beror på att handelsavtalet med Japan nu har trätt i kraft och därför behöver läggas till i uppräknningen av internationella avtal i lagen. Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av en sådan beskaffenhet att Lagrådets granskning skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte begärt in Lagrådets yttrande.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Propositionen

Inom EU finns ett immaterialrättsligt skydd för ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, beteckningar för traditionella uttryck för vin och beteckningar för garanterade traditionella specialiteter. Beteckningarna används huvudsakligen för att visa att en varas kvalitet, anseende eller annan egenskap har ett starkt samband med varans geografiska ursprung. Beteckningarna kan användas för vin, spritdrycker, aromatiserade viner, jordbruksprodukter och livsmedel. Skyddet för en beteckning uppstår genom registrering enligt ett antal EU-förordningar. Det kan också uppstå genom de internationella avtal som EU ingår med tredjeländer. EU har slutit flera avtal som innehåller bestämmelser om skydd för beteckningar, t.ex. frihandelsavtalet med Republiken Korea och det övergripande avtalet om ekonomi och handel med Kanada (CETA).

Vid intrång i en rätt till en beteckning som följer av vissa av de avtal som EU har ingått med tredjeländer är bestämmelserna i varumärkeslagen (2010:1877) om skadestånd och andra civilrättsliga sanktioner tillämpliga. Det framgår av lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, där de internationella avtalen räknas upp.

EU har ingått ett avtal med Japan om ekonomiskt partnerskap. Avtalet trädde i kraft den 1 februari 2019. Det innehåller bestämmelser om skydd för geografiska beteckningar och bestämmelser om sanktioner vid intrång i sådana beteckningar. Avtalet bör därför, på samma sätt som andra avtal med tredjeländer som innehåller sådana bestämmelser, omfattas av lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och läggas till i uppräknningen av internationella avtal.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 september 2019. Den nya bestämmelsen ska enligt förslaget tillämpas även på beteckningar som har fått skydd före ikraftträdandet. Varumärkeslagens bestämmelser om skadestånd och spridning av information om dom i intrångsmål ska dock inte tillämpas på intrång, försök till intrång eller förberedelse till intrång i en beteckning som skyddas enligt avtalet med Japan och som skett före ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot den föreslagna lagändringen och tillstyrker därmed regeringens proposition.

Vissa övriga immaterialrättsliga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa övriga immaterialrättsliga frågor som bl.a. rör upphovsrätt, varumärkesrätt och patenträtt. Utskottet hänvisar främst till pågående arbete och utredningar.

Jämför reservation 1 (M) och 2 (SD).

Motionerna

Markus Selin (S) anför i motion 2018/19:826 att det är dyrt att få och hantera patent. En uppfinnare måste bekosta tjänster för språkliga översättningar, juridik, administration, hanterandet av eventuella patentintrång, bevakning och hanterandet av eventuella tvister. Uppfinnare måste enligt motionären få bättre rådgivning i patentfrågor, så att de blir medvetna om vilka risker och möjligheter som finns och vilka åtgärder som kan vidtas.

Markus Selin (S) skriver i motion 2018/19:1041 att regeringen bör se över möjligheten att starta en fond som ska investera i patent från småföretag. Modeller för detta kan enligt motionären hittas i bl.a. Frankrike.

I kommittémotion 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) anføres att förekomsten av webbplatser som olovligen tillgängliggör upphovsrättskyddat material genom s.k. streamning eller visning av exempelvis bilder och böcker behöver begränsas. Brott mot svensk upphovsrätt bör enligt motionärerna straffa sig oavsett om förövaren har sin verksamhet i Sverige eller utomlands. Det bör därför utredas om lagstiftningen behöver förtydligas eller om ytterligare internationella samarbeten behövs för att säkerställa svenska upphovsmäns intressen (yrkande 17). I motionen anføres vidare att möjligheten att få starka patent är en viktig byggsten för företagsamhet och entreprenörskap. Som en del i att utveckla patentskyddet menar motionärerna att det bör utredas i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder (yrkande 18). Vidare anføres i motionen att villkoren för att åklagare ska kunna väcka straffrättsligt åtal för patentintrång samt processtider och kostnader i civilrättsliga mål om patent behöver ses över (yrkandena 19 och 20).

Lotta Finstorp (M) framför i motion 2018/19:793 att Patent- och registreringsverkets (PRV) granskning av patentansökningar alltid dröjer minst sex månader från det att en ansökan skickas in. Motionären anför att en så lång handläggningstid är ett hinder för att många innovationer ska kunna bli verklighet och att Sverige därmed kan hamna på efterkälken i förhållande till andra länder.

Sten Bergheden (M) framför i motion 2018/19:866 att upphovsrättslagstiftningen, som den ser ut i dag, ger allmänheten rätt att skapa, återge och dela bilder av det offentliga rummet. Upphovsrättslagen föreskriver att det är tillåtet att avbilda konstverk som är stadigvarande placerade utomhus på allmänna platser. Dessa bilder får spridas utan lov och ersättning, även för kommersiellt bruk såsom vykort. De nuvarande reglerna kom dock till innan digitala medier utvecklades och behöver enligt motionären därför uppdateras för att syftet ska behållas och så att inte allmänhetens tillgång till det offentliga rummet begränsas.

I motion 2018/19:998 anför Sofia Westergren (M) att basen för en rättvis och transparent fördelning av royalties är en lagreglerad registrering av rättigheter, främst inom den digitala världen. Genom att registrera rättigheten direkt vid skapandet kan man vid eventuella senare rättsfall eller dispyter enkelt redovisa vilka rättigheter som tillhör vilken part. Motionären menar att regeringen därför bör ta fram en åtgärdsplan för att komma till rätta med bristande upphovsrättsregistrering av digitalt innehåll (yrkande 1) och överväga att reglera upphovsrättsregistrering i likhet med befintlig företagsregistrering och handel med företagsaktier (yrkande 2).

I motion 2018/19:1346 uttrycker Jan R Andersson (M) farhågor om att en ökad omfattning av privatkopieringsersättningen kommer att drabba en större krets av svenska företag. Motionären framför att denna s.k. kassettbandsskatt är en rest från en svunnen tid och att regeringen i samråd med upphovsmännen och branschorganisationerna därför bör se över möjligheten att ta fram ett nytt modernt system där kostnader inte läggs på lagringsmediet.

I motion 2018/19:2049 anför Jörgen Warborn (M) att en viktig åtgärd för att stärka äganderätten till skyddade verk och öka möjligheterna för upphovsmän att tillgodogöra sig värdet av sitt skapande är att regeringen utreder upphovsrättslagstiftningen för att skapa en teknikneutral lagstiftning som bl.a. förtydligar att även streamning av upphovsrättsskyddat material från olovliga källor ska vara förbjuden. Det kan enligt motionären bidra till att stoppa illegal spridning av upphovsrättsskyddat material.

I kommittémotion 2018/19:143 av Charlotte Quensel m.fl. (SD) anføres att den upphovsrättsliga lagstiftningen behöver moderniseras för att utgöra en god balans utifrån vad som i dagens samhälle är rimligt, mellan å ena sidan samhällsintresset av att uppmuntra skapande och av att bevara kreatörers möjlighet att kunna få rättmätig ersättning för sina alster och å andra sidan intresset av att fullt ut nyttja de möjligheter som informationssamhället innebär (yrkande 1). Det framhålls vidare att befintliga inskränkningar i upphovsrätten är dåligt anpassade efter det moderna samhället och grundar sig i utdaterade förhållanden för hur information används och sprids. Lagstiftaren bör enligt motionärerna verka för att införa mer flexibla inskränkningar i upphovsrätten utifrån vad som är skäligt med hänsyn till samhällets utveckling (yrkande 2). I motionen framhålls också att det bör övervägas om upphovsrättens långa skyddstider är befogade utifrån moderna förhållanden (yrkande 3). Motionä-

rerna menar även att åtgärder bör vidtas genom internationellt rättsligt samarbete för att bekämpa storskaliga upphovsrättsliga intrång och illegala tjänster vars affärsmodell bygger på att tillhandahålla upphovsrättskyddat material genom nedladdning eller streamning (yrkande 4).

I motion 2018/19:185 av Michael Rubbestad (SD) framförs att upphovsrättslagen bör revideras på ett sådant vis att offentlig konst vars syfte är att fritt tillgängliggöras för folket även ska vara kostnadsfritt via digitala kanaler.

I motion 2018/19:205 av Johnny Skalin (SD) anförs att piratkopierade varor orsakar skador i flera hänseenden för varumärkeshavarna. Den svenska lagstiftningen bör enligt motionären därför skärpas, dels för att minimera försäljningen av piratkopierade produkter i Sverige, dels för att tydliggöra risker med att köpa piratkopior, dels för att samhället bör markera att det är fel att köpa piratkopierade varor.

I motion 2018/19:429 av Markus Wiechel (SD) anförs att lagen om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område kortfattat innebär att företag och organisationer kan bedriva brottsbekämpning. Motionären menar att det inte är rimligt att tvister på området hanteras som civilmål där den enskilda medborgaren själv får stå för alla rättegångskostnader. Regeringen bör därför arbeta på EU-nivå för att riva upp lagen om civilrättsliga sanktioner, sägs det i motionen.

Rickard Nordin och Peter Helander (båda C) framför i motion 2018/19:2544 att upphovsrättslagen behöver moderniseras och bli teknikneutral så att bilder på offentlig konst kan delas online utan restriktioner.

I kommittémotion 2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) anförs att upphovsrätten måste anpassas till hur kultur konsumeras i en modern tid och ska bidra till att kulturen finns tillgänglig för människor. Det anges vara viktigt att upphovsrätten fungerar i vår digitala tidsålder där mycket av distributionen sker via internet. Framväxten av nya nätbaserade affärsmodeller, där kulturen är enkelt tillgänglig samtidigt som kulturskaparna får betalt för sitt arbete, är positiv och ska stimuleras. Motionärerna anför bl.a. att det ska vara fritt att avbilda, fotografera och lägga upp bilder av byggnader och konst i offentliga miljöer på nätet. Man vill vidare inte begränsa yttrande- och informationsfriheten genom krav på licenser för rätten att länka eller genom obligatoriska uppladdningsfilter (yrkande 6).

Vissa kompletterande uppgifter

Nytt ramverk för upphovsrätt

Upphovsrätten styrs till stor del av internationella konventioner och EU-rätten. Vilka inskränkningar i upphovsrätten som en EU-medlemsstat får ha regleras uttömmande i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (Infosocdirektivet).

Under våren 2015 presenterade kommissionen meddelandet En strategi för en inre digital marknad, COM(2015) 192. I strategin lyfts en rad initiativ fram

som syftar till att skapa en inre marknad för digitalt innehåll och digitala tjänster, bl.a. ett modernt och mer europeiskt regelverk för upphovsrätt. Under perioden från mars 2013 till juni 2016 genomförde kommissionen ett flertal offentliga samråd i dessa frågor.

Som ett första steg i moderniseringen tog kommissionen i slutet av 2015 fram ett förslag till förordning om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online, COM(2015) 627. Kommissionen presenterade samtidigt meddelandet Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten, COM(2015) 626. I meddelandet aviserades det fortsatta arbetet under fyra huvudmålsättningar:

- säkerställa ökad tillgång till innehåll inom EU
- anpassa vissa undantag till den digitala och gränsöverskridande miljön
- åstadkomma en välfungerande marknad för upphovsrätt
- tillhandahålla ett effektivt och balanserat system för att säkerställa att lagar och föreskrifter följs.

Den 15 april 2019 antog EU:s ministerråd ett nytt upphovsrättsdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG). Syftet med direktivet är att modernisera EU-lagstiftningen om upphovsrätt bl.a. för att den digitala inre marknaden ska kunna utvecklas. Avsikten med de nya reglerna är att säkerställa skyddet för upphovsmän och konstnärer samtidigt som det skapas nya möjligheter att få tillgång till och dela upphovsrättsskyddat innehåll på internet i hela EU.

Direktivet innehåller bestämmelser som bl.a. rör anpassning av upphovsrättsliga undantag och inskränkningar till en digital och gränsöverskridande miljö, förbättring av licensieringsförfaranden för att säkerställa bredare tillgång till innehåll samt en välfungerande marknadsplats för upphovsrätt.

Genom direktivet införs obligatoriska undantag från upphovsrätten för ändamål som gäller text- och datautvinning, undervisning online samt bevarande och digital spridning av kulturarv.

I direktivet fastställs även harmoniserade regler som underlättar utnyttjande av verk som inte längre saluförs (utgångna verk), utfärdande av kollektiva licenser med utvidgad verkan och klarering av rättigheter för filmer genom plattformar för beställvideo.

Vidare införs en ny rättighet för pressutgivare för onlineanvändning av deras presspublikationer. Upphovsmän till verk som ingår i presspublikationen har också rätt till en del av de intäkter som uppstår genom denna nya rättighet. När det gäller plattformar för delning av onlineinnehåll som bygger på modellen med användaruppladdat innehåll förtydligar direktivet det rättsliga regelverket för dessa plattformar. Sådana plattformar kommer i princip att vara tvungna att ha en licens för upphovsrättsskyddade verk som laddas upp av användarna, såvida inte ett antal villkor som anges i direktivet är uppfyllda. Rättighetshavare kommer därför att kunna förhandla bättre om villkoren för utnyttjande av deras onlineverk och få ersättning för onlineanvändningen av

innehållet genom dessa plattformar. Samtidigt gör direktivet det möjligt för användarna att fritt generera och ladda upp innehåll för syften att utgöra citat, kritik, recensioner, karikatyrer, parodier och pastischer. Direktivet omvandlar dessa undantag, som för närvarande är frivilliga för medlemsstaterna, till obligatoriska undantag för denna specifika typ av användning. I direktivet fastställs också upphovsmäns och utövande konstnärers rätt till lämplig och proportionerlig ersättning vid licensiering eller överlåtande av deras rättigheter. Ett transparenskrav införs för utnyttjande av licensierade verk, och direktivet innehåller även en mekanism för ersättningsjustering, åtföljd av en särskild tvistlösningsmekanism. Programutvecklare är undantagna från dessa regler.

Medlemsländerna har efter att direktivet antogs 24 månader på sig att genomföra de nya bestämmelserna i nationell lagstiftning.

Slutligen kan nämnas att det i riksdagen fanns olika uppfattningar om huruvida Sverige skulle rösta ja till det nya upphovsrättsdirektivet när det slutligen skulle antas av ministerrådet den 15 april 2019. Vid information och samråd i riksdagens EU-nämnd inför det aktuella rådsmötet konstaterade nämnden att det inte fanns stöd för regeringens ståndpunkt att rösta ja till direktivet och att majoriteten i nämnden ansåg att Sverige skulle rösta nej. Regeringen röstade i enlighet med EU-nämndens ståndpunkt.

Upphovsrättsliga skyddstider

I Sverige gäller upphovsrätten så länge uphovspersonen lever och i 70 år därefter. Den 70-åriga skyddstiden infördes i Sverige den 1 januari 1996. Innan dess gällde en skyddstid om 50 år. Ändringen gjordes på grund av genomförandet av det s.k. skyddstidsdirektivet. Skyddstiderna i direktivet är tvingande, och Sverige kan alltså inte lagstifta om kortare skyddstider. För utländska verk (från tredje länder) som skyddas här gäller Sveriges internationella åtaganden enligt vilka skyddstiden som utgångspunkt blir densamma som för svenska verk (principen om s.k. nationell behandling). Det kan tilläggas att även skyddstiderna för s.k. närstående rättigheter till stor del är harmoniserade. Skyddstiderna gäller förenklat från året då prestationen gjordes och 50 år framåt (i vissa fall gäller dock andra tider; för ljudupptagningar som getts ut eller offentliggjorts gäller t.ex. en 70-årig skyddstid). EU-rätten och Sveriges internationella åtaganden medför även hinder för att lagstifta om krav på en aktiv åtgärd från uphovsmannen för att bevara ensamrätten till sitt verk efter det att en viss tid förflutit.

Privatkopieringsersättning

Det svenska systemet för privatkopieringsersättning

Bestämmelser om privatkopieringsersättning finns i 26 k–26 m §§ lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). En näringsidkare som i sin yrkesmässiga verksamhet tillverkar eller till landet inför anordningar, på vilka ljud eller rörliga bilder kan tas upp

och som är särskilt ägnade för framställning av exemplar av verk för privat bruk, ska betala en särskild ersättning som är bestämd i lagen. Ersättningen ska gå till de upphovsmän vars verk därefter har sänts ut i radio eller tv eller getts ut på anordningar genom vilka de kan återges. Endast en organisation som företräder ett flertal upphovsmän och närstående rättighetshavare på området får kräva in ersättningen. Organisationen ska sedan fördela ersättningen till dem som har rätt till den. I Sverige betalas ersättningen ut till organisationen Copyswede som företräder upphovsmännen. Vidare finns vissa undantag i ersättningskyldigheten. De tillverkare, importörer och återförsäljare som säljer nyssnämnda anordningar behöver därför i vissa fall inte betala privatkopieringsersättning. Det gäller försäljning

- till återförsäljare som är registrerade hos Copyswede
- till professionella verksamheter, dvs. de som använder ovannämnda anordningar inom ramen för sin egen verksamhet och inte säljer produkterna vidare
- till organisationer för funktionshindrade
- vid export.

Upphovsrättslagen ger vidare en möjlighet till nedsättning av ersättningskyldigheten.

När det gäller vilka produkter som är avgiftsbelagda har Högsta domstolen i flera avgöranden tolkat uttrycket ”särskilt ägnad”. I ett fall som rörde olika modeller av Iphone tolkade domstolen uttrycket på så sätt att det omfattar anordningar som i hög grad är lämpade för privatkopiering och som kan antas komma till sådan användning i en omfattning som inte kan anses som oväsentlig i sammanhanget. Domstolen ansåg vidare att det i princip saknar betydelse att anordningarna också har andra funktioner än den för privatkopiering. Att en anordning är multifunktionell kan i stället vara en omständighet som ska beaktas vid bedömningen av om det finns skäl att sätta ned ersättningen med stöd av 26 1 § andra stycket upphovsrättslagen (NJA 2016, s. 490 p. 14 och 15).

Tillkännagivande om privatkopieringsersättningen

Våren 2018 förordade ett enigt utskott ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av systemet för privatkopieringsersättning (bet. 2017/18:NU14). Utskottet anförde bl.a. att det finns ett behov av att ersätta det nuvarande regelverket med ett mer ändamålsenligt system som genererar en rimlig ersättning till upphovsmännen för den privatkopiering som faktiskt förekommer. Regeringen bör enligt utskottet därför tillsätta en utredning med en sådan inriktning, där möjligheten att införa ett system där staten har det övergripande ansvaret särskilt bör beaktas. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Tillkännagivandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och regeringen har ännu inte återkommit till riksdagen i frågan. Tillkännagivandet är således inte slutbehandlat.

Streaming från olovlig källa

När det gäller streaming från olovlig källa kan följande nämnas. Det är sedan tidigare klarlagt att det inte är tillåtet att tillhandahålla upphovsrättsskyddat material för streaming utan tillstånd. Genom en dom från EU-domstolen (Stichting Brein mot Jack Frederik Wullems, även under namnet ”Filmspeler”, mål nr C-527/15) har det även klargjorts att det under vissa förutsättningar inte är tillåtet att streama upphovsrättsligt skyddat material som olovligen lagts ut på nätet. Till grund för EU-domstolens prövning ligger en bestämmelse i Infosocdirektivet som också har genomförts i svensk rätt. Regeringskansliet uppger att en lagändring som gör att upphovsrättslagen inte längre stämmer överens med direktivet skulle kunna strida mot EU-rätten och riskera att begränsa möjligheterna för svenska domstolar att i framtiden beakta praxis från EU-domstolen.

Mot denna bakgrund avstyrkte utskottet våren 2018 (bet. 2017/18:NU14) motionsyrkanden som är identiska med de som är aktuella här om streaming från olovlig källa. I det nämnda betänkandet finns två reservationer (M, C, L, respektive SD).

Upphovsrättsskyddade konstverk på offentliga platser

När det gäller frågan om huruvida upphovsrättsskyddade verk på allmänna platser får avbildas och fritt överföras till allmänheten via internet utan krav på att tillstånd inhämtats eller ersättning erlagts till upphovsmannen kan nämnas att Högsta domstolen våren 2016 tog ställning till denna fråga (mål nr Ö 849-15).

Talan väcktes vid Stockholms tingsrätt av Bildupphovsrätt i Sverige (BUS) mot den ideella organisationen Wikimedia om upphovsrättsintrång. BUS är den organisation i Sverige som på bildkonstens område företräder upphovsmännen samt inkasserar och fördelar ersättningar från avtalslicenser. Wikimedia Sverige är en ideell förening som bl.a. driver en webbplats och en databas som innehåller bilder av konstverk placerade på allmänna platser utomhus. Databasen är fritt tillgänglig för allmänheten utan kostnad. Det är också allmänheten som förser databasen med bilderna genom att ladda upp sina fotografier där. Syftet är att tillhandahålla en öppen databas med offentlig konst i Sverige som kan användas av bl.a. allmänheten, utbildningsväsendet och turistnäringen. BUS talan gällde tre skulpturer som är stadigvarande placerade på allmänna platser utomhus. BUS yrkade bl.a. förbud för Wikimedia att genom överföring göra konstverken tillgängliga för allmänheten. Som grund för käromålet åberopade BUS att Wikimedia gör intrång i upphovsmännens ensamrätt genom att konstverken tillgängliggörs för allmänheten på den aktuella webbplatsen. Wikimedia bestred käromålet och gjorde bl.a. gällande att de aktuella förfogandena på webbplatsen enligt bestämmelsen i 24 § första stycket 1 upphovsrättslagen om inskränkning i ensamrätten är tillåtna, eftersom bestämmelsen ger en rätt inte bara till exemplarframställning utan även

till överföring av exemplaren. Enligt Wikimedia kan den svenska bestämmelsen vid en direktivkonform tolkning inte tolkas snävare än vad som följer av Infosocdirektivet.

Målet avgjordes slutligen av Högsta domstolen som i sin dom slog fast att bestämmelsen i 24 § första stycket 1 upphovsrättslagen, där inskränkningen i upphovsmannens ensamrätt är begränsad till avbildningar, inte ger Wikimedia rätt att från sin databas med fotografier av konstverk, stadigvarande placerade på eller vid allmänna platser utomhus, överföra verken via internet till allmänheten. Huruvida förfogandet sker i kommersiellt syfte saknar betydelse.

Patent- och marknadsdomstolen har därefter i en dom (mål nr PMT 8448-14) uttalat att inte heller privatpersoner har rätt att publicera bilder av upphovsrättsligt skyddade konstverk på offentliga platser. Den sistnämnda domen är dock fråga om ett underrättsavgörande med ett begränsat prejudikatvärde.

Våren 2018 avstyrkte ett enigt utskott två motionsyrkanden, samstämmiga med de här aktuella, om att upphovsrättslagstiftningen bör ändras så att bilder av det offentliga rummet fritt kan delas på internet. Utskottet hänvisade till att rättsläget inte är klarlagt (bet. 2017/18:NU14).

Det civilrättsliga sanktionsdirektivet

Det civilrättsliga sanktionsdirektivet (även kallat Ipreddirektivet) syftar till att närma medlemsstaternas lagstiftning till varandra när det gäller att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter, för att på så sätt uppnå en hög, likvärdig och enhetlig skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden. I februari 2009 beslutade riksdagen (prop. 2008/09:67, bet. 2008/09:NU11) att anta de lagändringar som följer av direktivet. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2009 och innebar bl.a. att domstolarna fick möjlighet att ålägga vissa aktörer att ge rättighetshavaren information om intrångsgörande varors och tjänsters ursprung och distributionsnät (s.k. informationsföreläggande). Genom att man införde ett informationsföreläggande skapades en möjlighet för domstolarna att ålägga en internetleverantör att ge rättighetshavaren information om vem som har det abonnemang som har använts för att begå ett intrång via internet.

Sedan flera år har diskussioner pågått på EU-nivå om huruvida Ipreddirektivet behöver revideras. Kommissionen har genomfört ett antal offentliga samråd och presenterat meddelanden där det indikerats att man eventuellt avser att återkomma med lagstiftningsåtgärder. Sedan 2014 arbetar dock kommissionen alltmer med ”mjuka åtgärder” för att motverka intrång i immateriella rättigheter. Bland annat har den s.k. följ-pengarna-strategin lanserats, som går ut på samförståndslösningar mellan marknadsaktörer för att få bort inkomstkällorna (t.ex. annonsintäkter) för de som begår intrång i kommersiell skala.

I slutet av november 2017 presenterade kommissionen två meddelanden och därtill hörande arbetsdokument. Det handlar om dels meddelandet Ett balanserat system för säkerställande av ett skydd för immateriella rättigheter som svarar mot dagens samhällsutmaningar (COM[2017] 707), dels en vägledning

om vissa aspekter av det civilrättsliga sanktionsdirektivet (SWD[2017] 430). I meddelandet konstateras att Ipreddirektivet alltjämt är ändamålsenligt, och några lagstiftningsåtgärder aviseras inte längre. Meddelandet går i stället ut på att beskriva hur kommissionen avser att arbeta vidare på området med mjuka åtgärder. Det andra meddelandet är en icke-bindande vägledning riktad till rättstillämparen, som syftar till att förenkla tolkningen och tillämpningen av direktivet.

Motionsyrkanden om att riva upp Ipreddirektivet har avstyrkts av ett enhälligt utskott vid flera tillfällen, senast våren 2018 (bet. 2017/18:NU14). Utskottet anförde vid detta tillfälle bl.a. att det inte fanns något skäl till ett riksdagsuttalande eftersom arbete pågår på EU-nivå.

Kollektiv förvaltning av upphovsrätt

Under hösten 2016 och våren 2017 antog riksdagen regeringens förslag om lagändringar i fråga om kollektiv rättighetsförvaltning av upphovsrätt (prop. 2016/17:181, bet. 2016/17:NU5 och prop. 2016/17:117, bet 2016/17:NU15). Lagändringarna medförde detaljerade krav för att säkerställa att kollektiva förvaltningsorganisationer förvaltar upphovsrätt och närstående rättigheter på ett välfungerande sätt. Lagändringarna innebar också bestämmelser om gränsöverskridande licensiering av upphovsrättigheter till musikaliska verk för användning på nätet.

Lagändringar till följd av ändringar i EU:s varumärkesförordning

Våren 2016 antog riksdagen regeringens förslag till lagändringar till följd av ändringar i EU:s varumärkesförordning (prop. 2015/16:123, bet. 2015/16:NU18). Lagändringarna innebar att det blev möjligt för tullmyndigheten att ingripa mot misstänkta varumärkesförfalskningar i vissa fall, även om förfalskningarna inte ska släppas ut på EU:s marknad (s.k. transit-situationer). I ett sådant fall har innehavaren av EU-varumärket en viss kortare tid på sig att väcka talan om intrång i varumärket vid den domstol som prövar varumärkesintrång (medlemsstatens domstol för EU-varumärken). Ändringarna innebar också att det i en sådan process inte längre är varumärkeshavaren som har bevisbördan för vilken marknad som varorna är avsedda att marknadsföras och säljas på. Det är i stället den misstänkta intrångsgöraren som ska bevisa att varumärkeshavaren inte kan hindra att varorna släpps ut på marknaden i det andra landet. Om han eller hon misslyckas med att bevisa detta, blir följden att varorna anses utgöra intrång i EU-varumärket.

En effekt av att varumärkesförfalskade varor i transitsituationer kan utgöra intrång i ett EU-varumärke är att varumärkeshavaren kan begära att varorna förstörs, vilket anges vara den största vinsten med regleringen. Varumärkeshavaren har också en möjlighet att begära andra typer av civilrättsliga sanktioner på grund av intrånget, t.ex. skadestånd.

Utredning om vissa allvarliga immaterialrättsintrång

En särskild utredare (justitierådet Dag Mattsson) fick i januari 2017 i uppdrag att överväga om det behövs skärpta straffskalor för de allvarligaste fallen av upphovsrättsintrång och varumärkesintrång (dir. 2017:4). Utredaren överlämnade i februari 2018 betänkandet Grovt upphovsrättsbrott och grovt varumärkesbrott (SOU 2018:6) till regeringen.

I betänkandet konstaterar utredaren att upphovsrätt och varumärkesrätt har stor betydelse för kulturlivet, näringslivet och samhället i stort. Det är viktigt att straffen för brott mot dessa rättigheter står i proportion till brottens allvar, att polis och åklagare har medel för att ingripa mot pågående brott och att åtal kan väckas när det motiveras från allmän synpunkt. Det anförs vidare att det förekommer en betydande kommersiell och industriell piratverksamhet, ibland internationellt med kopplingar till annan grov brottslighet såsom narkotikabrott och människosmuggling. I betänkandet föreslår utredaren att grovt brott, med särskild straffskala, införs för upphovsrättsintrång och varumärkesintrång. Det innebär att brotten delas in i två svårhetsgrader. Samtidigt får brotten egna brottsbeteckningar: upphovsrättsbrott och grovt upphovsrättsbrott respektive varumärkesbrott och grovt varumärkesbrott. Enligt förslaget ska den som har gjort sig skyldig till upphovsrättsbrott eller varumärkesbrott av normalgraden dömas till böter eller fängelse i högst två år. Om brottet är grovt, döms för grovt upphovsrättsbrott eller grovt varumärkesbrott till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vissa omständigheter ska beaktas särskilt vid bedömningen av om brottet är grovt, nämligen om gärningen har inneburit synnerligen kännbar skada, medfört betydande vinning eller annars varit av särskilt farlig art. Syftet med förslaget är att ge tillräckligt utrymme för att det ska vara möjligt att i de allvarligaste fallen av upphovsrättsbrott och varumärkesbrott döma ut ett straff som står i proportion till brottets allvar. Däremot ska förslaget inte bidra till en mera allmän skärpning av straffen. För att få en mer ändamålsenlig tillämpning föreslår utredaren nya förutsättningar för allmänt åtal vid upphovsrättsbrott och varumärkesbrott. Åklagare ska få väcka åtal när detta motiveras från allmän synpunkt. Utredningen föreslår slutligen att all slags egendom – och inte bara föremål – som kan förverkas enligt upphovsrättslagen och varumärkeslagen ska kunna tas i beslag. Detta förslag kommer att få betydelse för det brottsförebyggande arbetet. Den pågående brottsligheten försvåras så att den inte kan fortsätta ända till dess att ett lagakraftvunnet beslut om att egendomen ska förverkas kan verkställas, något som kan dröja flera år. I förslaget ligger att ett förverkande av rätten till ett domännamn som används som hjälpmedel vid brott kan säkerställas med ett beslag på samma sätt som i dag gäller i fråga om beslag för att säkerställa en civilrättslig skyddsåtgärd när det är fråga om förstörande av rätten till ett domännamn.

Betänkandet är remitterat och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utredning om beslag och husrannsakan

År 2016 gav regeringen en särskild utredare (hovrättsrådet Niklas Wågner) i uppdrag att föreslå moderniserade regler för beslag och husrannsakan. Utredaren lämnade i december 2017 över sitt betänkande Beslag och husrannsakan – ett regelverk för dagens behov (SOU 2017:100) till regeringen. I betänkandet föreslår utredaren bl.a. att ett nytt tvångsmedel ska införas (kopiering) som gör det möjligt att kopiera elektroniskt lagrad information i stället för att beslagta informationsbäraren (t.ex. en dator). Vidare föreslår utredningen att det ska bli möjligt att undersöka och kopiera information på distans (t.ex. på en server eller en kommunikationstjänst). Förslagets genomförande kan komma att innebära förenklingar för polis och åklagare att t.ex. säkra bevisning vid gränsöverskridande brottslighet.

Betänkandet är remitterat, och utredarens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Åtgärder för att stärka företagens hantering av immateriella tillgångar

I mars 2016 beslutade regeringen att ge PRV och Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att göra insatser för att utveckla kunskapen om och förståelsen för immateriella tillgångar hos offentliga aktörer, näringsliv och allmänhet (N2016/02167/IF). Uppdraget ska skapa förbättrade förutsättningar att hantera immateriella tillgångar som en del i affärs-, forsknings- och utvecklingsstrategier.

PRV:s informationsspridande och kunskapshöjande insatser 2016–2019 ska enligt uppdraget särskilt belysa immaterialrättens och de immateriella tillgångarnas betydelse för värdeskapande och konkurrenskraft kopplat till regeringens fokusområden export, öppen innovation, digitalisering, upphandling och tillämpad forskning. Uppdraget ska utföras i dialog och genom erfarenhetsutbyte med professionella aktörer inom immaterialrättsområdet: näringslivet, det offentliga innovationssystemet och lärosäten med tillhörande innovationskontor.

Satsningen ska stödja utvecklingen av den marknadskompletterande roll som det offentliga stödsystemet har inom rådgivning och finansiering. Även informationsinsatser som stärker allmänhetens förståelse för immaterialrätten och dess innebörd och principer ska genomföras.

PRV ska också göra en kartläggning av hur utbrett problemet med upphovsrättsintrång i den digitala miljön är. Med den som grund ska lämpliga informations- och kunskapssatser riktade mot allmänheten genomföras för att värna upphovsrätten, minska upphovsrättsintrången i den digitala miljön och öka intresset för att ta del av upphovsrättsligt skyddat material genom lagliga alternativ.

Vidare ska Vinnova enligt uppdraget bidra till att stärka utvecklingen av kunskap om sambandet mellan immateriella tillgångar, innovation och eko-

nomisk tillväxt samt användningen av patentinformation som strategiskt verktyg. Vinnova ska även ta fram en forskningsöversikt för att identifiera områden för utlysningar. Dessutom ska Vinnova förstärka det ekonomiska stödet till företag som arbetar fram strategier för immateriella tillgångar, strategisk kompetens och specialiserad rådgivning i hanteringen av immateriella tillgångar.

I sammanhanget kan nämnas att Vinnova arbetar för att förstärka stödet till enskilda uppfinnare och har bl.a. genomfört en utlysning för att finansiera åtta organisationer i Sverige som ska hjälpa innovatörer och uppfinnare att testa sina idéer. Stödet ges i form av tjänster som motsvarar maximalt 50 000 kronor. Det kan handla om att prata med potentiella kunder för att undersöka behov och efterfrågan, bedöma prestanda hos en tänkt produkt, undersöka skalbarheten i en tjänst eller få stöd när det gäller att skydda idén.

Vidare har inkubatorer m.fl. getts möjlighet att ansöka om medel från Vinnova för att utöka möjligheterna för bolag och enskilda innovatörer att verifiera sina affärsidéer och nya tekniska lösningar för att identifiera eventuell affärspotential.

Rapport om förfalskning och piratkopieringens påverkan på den svenska ekonomin

Våren 2019 presenterade OECD rapporten Förfalskning och piratkopiering och den svenska ekonomin – säkerställande att "Made in Sweden" alltid är det. I rapporten uppskattas både effekterna av import av piratkopierade produkter till Sverige och effekterna av den globala handeln med piratkopierade produkter där innehavaren av de immateriella rättigheterna är ett i grunden svenskt företag. Det är första gången som konsekvenserna av förfalskning och piratkopiering för just Sverige och svenska företag har undersökts. Rapporten togs fram på uppdrag av PRV.

De beräkningar som gjorts i rapporten utgår från 2016, vilket är det senaste år som statistik tillgängliggjorts från världens alla tullmyndigheter. Av rapporten framgår bl.a. följande:

- Totalt omsätter piratkopiering av svenska produkter mer än 28 miljarder årligen (detta motsvarar 2 procent av den totala försäljningen av svensktillverkade varor).
- Sverige går miste om mer än 7 miljarder kronor per år i förlorade skatteintäkter (moms, bolagsskatt, inkomstskatt och sociala avgifter)
- År 2016 försvann minst 7 100 arbetstillfällen i Sverige på grund av piratkopiering.
- Varje år förlorar svenska företag 17,1 miljarder kronor på piratkopiering
- Importen till Sverige av piratkopierade varor uppgår till 18,3 miljarder kronor.
- Cirka 50 procent av alla de piratkopierade varor som importerades till Sverige 2016 köptes av konsumenter som trodde de köpte äkta produkter.
- Piratkopierade varor som köps av konsumenter i god tro uppskattas till 4,5 miljarder kronor per år.

- Av alla bilreservdelar som säljs i Sverige beräknas 20 procent vara förfalskningar.
- Av all den parfym och kosmetika som säljs i Sverige beräknas 55 procent vara förfalskningar.

Rapporten finns tillgänglig online bl.a. på PRV:s webbplats.

Mål om patentintrång

I mål om patentintrång är det normalt enskilda som tvistar inom ramen för en civilprocess. Patentintrång kan dock även behandlas inom ramen för en straffprocess där den som uppsåtligen eller av oaksamhet begått ett patentintrång kan dömas till böter eller fängelse. En förutsättning för att en åklagare väcker åtal för brottet är att målsäganden gör en åtalsanmälan och att åtal motiveras från allmän synpunkt (57 § patentlagen).

Regeringen beslutade våren 2014 om tilläggsdirektiv till Patentlagsutredningen (dir. 2014:67) som bl.a. innebar att utredaren också skulle kartlägga och analysera tillämpningen av patentlagens straffbestämmelse och vid behov lämna författningsförslag. Utredaren redovisade våren 2015 betänkandet Ny patentlag (SOU 2015:41), där frågan om åtalsprövning ingår.

Det kan nämnas att utredarens förslag, som innebär att åtalsprövningsregeln inte bör ändras, får stöd av näst intill alla remissinstanser (bl.a. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Företagarna). Utredaren hittade inga belägg för att antalet patenträttsliga åtal borde vara större. Att under sådana förutsättningar utöka åklagarens möjlighet att föra straffrättslig talan skulle, enligt vad Regeringskansliet uppger, kunna minska incitamenten till att skapa ny innovation och till nya investeringar. Utredarens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Hösten 2016 inrättades två specialdomstolar (Patent- och marknadsdomstolen och Patent- och marknadsöverdomstolen) som ska handlägga i princip samtliga landets immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsföringsrättsliga mål och ärenden. Avsikten med domstolarna är att öka kvaliteten i dömandet och att uppnå en effektivare rättsprocess för immaterialrättsmålen. I betänkandet Ett enhetligt patentskydd i EU (bet. 2013/14:NU21) framhöll utskottet att det enhetliga patentsystemet kommer att innebära att sökande enklare, snabbare och billigare kan få patentskydd med stor utbredning. En patenthavare som vill försvara sitt patent kommer i det nya systemet att kunna väcka talan i en enda domstol i stället för att som i dag behöva göra det i olika länder. För patenthavarna innebär det en ökad förutsebarhet och minskade kostnader.

Utskottet avstyrkte senast våren 2016 motionsyrkanden om försäkringslösningar och stöd till små och medelstora företag som hamnar i internationella patenttvister (bet. 2015/16:NU22). Utskottet hänvisade i sitt betänkande till Regeringskansliets utredning av frågorna som visat att en patentförsäkring skulle bli alltför dyr och att det i första hand är en fråga för den privata marknaden, inte för staten. Här kan tilläggas att Regeringskansliet uppger att EU-

kommissionen har initierat ett arbete med att se över möjligheterna till en EU-gemensam försäkringslösning och att regeringen följer det arbetet med intresse.

Våren 2018 avstyrkte utskottet identiska motionsyrkanden som de här aktuella om att tillsätta en utredning om i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder, om villkoren för att åklagare ska kunna väcka straffrättsligt åtal för patentintrång och om att se över tider och kostnader i civilrättsliga mål om patent. Utskottet hänvisade bl.a. till tidigare utredningar och pågående arbete. Moderaternas företrädare i utskottet reserverade sig mot utskottets förslag till beslut.

PRV:s handläggningstider för ansökningar om patent

En patentansökan vilar initialt i sex månader av hänsyn till den sökande, och det beror på att de databaser som används för att avgöra patenterbarheten ska vara uppdaterade. Allt material som publiceras fram till dagen före ansökningdagen kan utgöra ett hinder för att ansökan beviljas. Alla immaterialrättsmyndigheter använder samma förfarande.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet har PRV ambitionen att anställa ytterligare ingenjörer för handläggning av patent för att handläggningstiderna även framöver ska kunna vara konkurrenskraftiga.

Ett enigt utskott har vid ett flertal tidigare tillfällen, senast våren 2018 (bet. 2017/18:NU14) avstyrkt identiska motionsyrkanden om handläggningstider för patent hos PRV. Utskottet har bl.a. hänvisat till pågående arbete och till att handläggningstiden om cirka sju månader är satt för att det inte ska uppstå hinder i det fortsatta innovationsarbetet. Tillgången till relevant information i handläggningen måste säkerställas så att myndigheten inte utfärdar patent som inte skulle hålla för en prövning i domstol.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill först och främst framhålla att de immaterialrättsliga skyddens skapar viktiga förutsättningar för att tillgängliggöra de kommersiella värdena av forskning och innovation. Väl fungerande immaterialrättsliga skydd är därför betydelsefulla för svenska företags konkurrenskraft och tillväxtpöjligheter.

Utskottet har i det följande att ta ställning till olika förslag på upphovs-, varumärkes- och patenträttens områden. När det först gäller upphovsrätt och förslag i motionerna 2018/19:143 (SD) och 2018/19:2295 (MP) som rör åtgärder för att övergripande stärka och modernisera det upphovsrättsliga regelverket, kan utskottet inledningsvis konstatera att ett nytt upphovsrättsdirektiv antogs inom EU i april 2019. Syftet med direktivet är att modernisera EU-lagstiftningen om upphovsrätt bl.a. för att den digitala inre marknaden ska kunna utvecklas. Avsikten med de nya reglerna är att säkerställa skyddet för upphovsmän och konstnärer, samtidigt som det ska skapa nya möjligheter att få tillgång till och dela upphovsrättsskyddat innehåll på internet i hela EU.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om att en majoritet i riksdagens EU-nämnd ansåg att Sverige skulle rösta nej till förslaget. Utskottet kan dock konstatera att direktivet är antaget och ska genomföras i nationell lagstiftning. Ett sådant arbete är påbörjat inom Regeringskansliet, och utskottet avser inte att tillstyrka de nämnda motionerna i berörda delar.

I motion 2018/19:143 (SD) förordas även ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda huruvida skyddstiderna för upphovsrättsskyddat material bör förkortas. I Sverige gäller upphovsrätten så länge uphovspersonen lever och i 70 år därefter. Utskottet vill framhålla att denna bestämmelse har sin grund i EU-rätten och att det inte finns förutsättningar för Sverige att ändra reglerna. Utskottet avser därmed att inte förordna något tillkännagivande så som föreslås i den aktuella motionen.

I motionerna 2018/19:185 (SD), 2018/19:866 (M) och 2018/19:2544 (C) framförs att upphovsrättslagen behöver moderniseras och bli teknikneutral så att bilder på offentlig konst fritt kan delas online utan restriktioner. Sådan argumentation har, såvitt utskottet förstår, sin bakgrund i olika domstolsavgöranden som pekar i motsatt riktning. Utskottet kan konstatera att Högsta domstolen i en dom slagit fast att rätten att fritt avbilda upphovsrättsligt skyddade konstverk på offentlig plats inte innefattar en rätt för en ideell organisation att även publicera sådana avbildningar digitalt i en databas. Patent- och marknadsdomstolen har därefter i en dom uttalat att inte heller privatpersoner har rätt att publicera bilder av upphovsrättsligt skyddade konstverk på offentlig plats. Den sistnämnda domen är dock ett underrättsavgörande med ett begränsat prejudikatvärde.

När det gäller frågan om att riva upp det civilrättsliga sanktionsdirektivet, vilket förespråkas i motion 2018/19:429 (SD), vill utskottet framföra att det inte pågår något arbete med denna inriktning på EU-nivå. Utskottet har avstyrkt identiska yrkanden tidigare och ser inte heller denna gång några skäl att förordna ett riksdagsuttalande i frågan.

När det vidare gäller det som framförs i motion 2018/19:998 (M) om att skapa ett system för registrering av upphovsrättsskyddat material vill utskottet framhålla att principen om formlöst skydd är helt central inom upphovsrätten och har sin grund i Bernkonventionen. Lagstiftning om t.ex. registreringskrav eller liknande för skydd är alltså inte möjlig. Detsamma gäller för krav på registrering för handel med upphovsrätt. Det finns dock inget som hindrar att marknaden utvecklar affärsmodeller där t.ex. upphovsrätt registreras för att underlätta handel med immateriella rättigheter m.m. Det saknas därmed rättsliga förutsättningar att genomföra de förslag som framförs i den nämnda motionen.

Som redovisats tillkännagav riksdagen våren 2018 – på förslag av ett enigt utskott – att det finns ett behov av att ersätta det svenska regelverket för privatkopieringsersättning med ett mer ändamålsenligt system som genererar en rimlig ersättning till uphovsmännen för den privatkopiering som faktiskt förekommer. Enligt utskottet bör därför regeringen tillsätta en utredning med en sådan inriktning, där möjligheten att införa ett system där staten har det

övergripande ansvaret särskilt bör beaktas. Tillkännagivandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och utskottet ser därmed ingen anledning att förorda ett till tillkännagivande med samma inriktning, så som föreslås i motion 2018/19:1346 (M).

De sista frågorna på upphovsrättens område rör åtgärder för att komma till rätta med problematiken med streamning från olovlig källa och utökat straffansvar för upphovsrättsbrott. När det gäller att motverka streamning från olovlig källa förespråkas olika åtgärder i motionerna 2018/19:143 (SD) och 2018/19:2049 (M). I den förstnämnda motionen betonas bl.a. branschens ansvar, och i den andra motionen anges att upphovsrättslagstiftningen bör utredas med syftet att skapa teknikneutrala regler som förtydligar vad som gäller vid streamning av upphovsrättsskyddat material från olovlig källa. Här vill utskottet först framhålla att det, som redovisats, sedan tidigare är klarlagt att det inte är tillåtet att tillhandahålla upphovsrättsskyddat material för streamning utan tillstånd. Därutöver kan utskottet konstatera att den svenska upphovsrättslagstiftningen på detta område grundar sig på ett EU-direktiv. Som framgår av det föregående skulle en lagändring som gör att upphovsrättslagen inte längre överensstämmer med EU-direktivet kunna strida mot EU-rätten och därmed även riskera att begränsa möjligheterna för svenska domstolar att i framtiden beakta praxis från EU-domstolen.

Utskottet vill i detta sammanhang även framhålla att problematiken med streamning från olovlig källa måste angripas från flera olika håll. Här kan exempelvis PRV:s uppdrag att genomföra informationsinsatser för att minska intrången och främja lagliga alternativ nämnas liksom att internetleverantörer under vissa förutsättningar kan åläggas att blockera sina kunders tillgång till sajter som olovligen tillhandahåller upphovsrättsskyddat material.

När det gäller utökat straffansvar för upphovsrättsintrång, som berörs i motion 2018/19:2783 (M), vill utskottet framhålla att Regeringskansliet för närvarande bereder förslag till skärpta straffskalor för storskaliga och strategiskt planerade upphovsrättsintrång som kan motverka tillgängliggörande av t.ex. film för allmänheten utan rättighetshavarnas tillstånd. Utskottet kan dessutom konstatera att nya regler som ökar konsumenternas tillgång till lagliga streamningstjänster under tillfälliga vistelser i andra EU-länder trädde i kraft 2018. Det gör lagliga innehållstjänster mer attraktiva utan att för den skull urholka territorialprincipen. Utskottet vill avslutningsvis understryka vikten av ett gott företagsklimat som bidrar till att marknaden för lagliga streamningstjänster ska kunna växa. Utskottet är därmed inte berett att förorda några tillkännagivanden i linje med det som föreslås i de nyssnämnda motionerna.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks samtliga nämnda motioner på upphovsrättens område i berörda delar.

Förslag som rör varumärkesrätt och piratkopierade varor framförs i motion 2018/19:205 (SD). Hållningen är att den svenska lagstiftningen bör skärpas på flera områden för att motverka piratkopieringen. Utskottet kan konstatera att riksdagen våren 2016 antog ett förslag som gör det möjligt för Tullverket att

ingripa mot misstänkta varumärkesförfalskningar i vissa fall, även om förfalskningarna inte ska släppas ut på EU:s marknad (prop. 2015/16:123, bet. 2015/16:NU18). De nya reglerna innebär också att det blivit lättare för varumärkeshavaren att begära att varorna förstörs. Utskottet noterar också att det pågår arbete hos flera av de berörda statliga myndigheterna för att informera allmänheten om risker med piratkopierade varor och den illegala marknadens baksidor. Exempelvis har PRV fått i uppdrag att genomföra insatser för att öka kunskapen hos allmänheten. Den nämnda motionen avstyrks därmed.

Utskottet har vidare att ta ställning till motionsyrkanden som rör det patenträttsliga området. I motion 2018/19:826 (S) förespråkas att en kontaktpunkt inrättas i form av ett ombud för uppfinnare som har överblick över olika stödssystem. Utskottet har ingen avsikt att förorda något tillkännagivande i linje med detta och vill i sammanhanget framhålla att PRV har i uppdrag att förbättra stödsystemet för immateriella tillgångar och har inom ramen för detta utbildat rådgivare över hela landet inom strategisk hantering av immateriella tillgångar. Även Vinnova arbetar, som redovisats, med att förstärka stödet till enskilda uppfinnare.

I motion 2018/19:1041 (S) förespråkas att det inrättas en försäkringslösning med statlig garanti för ökad trygghet och riskvilja hos bl.a. uppfinnare. Regeringskansliet har tidigare belyst frågan och framhållit att en sådan lösning skulle bli alltför dyr och att det i första hand är en fråga för den privata marknaden, inte för staten. Regeringskansliet uppger även att EU-kommissionen har initierat ett arbete med att se över möjligheterna för en EU-gemensam försäkringslösning och att regeringen följer detta arbete med intresse. Utskottet vill därför inte förorda något tillkännagivande i linje med vad som föreslås i den nämnda motionen.

I motion 2018/19:2783 (M) föreslås tillkännagivanden dels om att det bör utredas i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder, dels om att villkoren för att åklagare ska kunna väcka straffrättsligt åtal för patentintrång ska ses över och dels om att processtider och kostnader i civilrättsliga mål om patent behöver ses över. När det gäller det första förslaget har utskottet, som redovisats, behandlat liknande yrkanden vid tidigare tillfällen. Utskottet vill åter peka på att detta är en del av det arbete som Europeiska observatoriet avseende intrång i immateriella rättigheter utför. Observatoriet samlar information och statistik om immaterialrättsintrång för att bl.a. studera effekterna av intrång. Utskottet noterar även att OECD, på uppdrag av PRV, under våren 2019 presenterade en rapport om dels effekterna av import av piratkopierade produkter till Sverige, dels effekterna av den globala handeln med piratkopierade produkter där innehavaren av de immateriella rättigheterna är ett i grunden svenskt företag. Utskottet vill utöver detta framhålla att det enhetliga europeiska patentsystemet kommer att innebära ökade möjligheter att framöver samla in statistik om konstaterade intrång i enhetliga patent.

Det andra förslaget om en ändring av åtalsprövningsreglerna har, som framgår av det föregående, varit föremål för utredning inom ramen för Patentlagsutredningen. Utredaren kom fram till att reglerna inte bör ändras, vilket även fick stöd av näst intill alla remissinstanser. Utredarens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

När det gäller det tredje förslaget vill utskottet påminna om att det har genomförts förändringar som enligt utskottets uppfattning bör leda till att handläggningstiderna förkortas och processkostnaderna minskar. Det har t.ex. inrättats särskilda patent- och marknadsdomstolar som innebär ökad förutsebarhet och minskade kostnader för patenthavarna.

De ovannämnda förslagen bör av de anförda anledningarna således inte motivera några tillkännagivanden från riksdagens sida.

Avslutningsvis framförs i motion 2018/19:793 (M) att PRV:s handläggningstider för ansökningar om patent är alltför långa. Som redovisats har utskottet vid flera tidigare tillfällen avstyrkt identiska motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till att handläggningstiderna i detta avseende är internationellt konkurrenskraftiga. Att man låter en patentansökan initialt vila i sex månader är dessutom av hänsyn till den sökande för att det inte ska uppstå hinder i det fortsatta innovationsarbetet. Tillgången till relevant information i handläggningen måste säkerställas så att myndigheten inte utfärdar patent som inte skulle hålla för en prövning i domstol. Utskottet ser därför ingen anledning att ompröva tidigare ställningstaganden i frågan.

Därmed avstyrks samtliga nämnda motioner på patenträttens område i berörda delar.

Reservationer

1. Vissa övriga immaterialrättsliga frågor, punkt 2 (M)

av Lars Hjalmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 17–20 och avslår motionerna

2018/19:143 av Charlotte Quensel m.fl. (SD) yrkandena 1–4,

2018/19:185 av Michael Rubbestad (SD),

2018/19:205 av Johnny Skalin (SD),

2018/19:429 av Markus Wiechel (SD),

2018/19:793 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:826 av Markus Selin (S),

2018/19:866 av Sten Bergheden (M),

2018/19:998 av Sofia Westergren (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1041 av Markus Selin (S),

2018/19:1346 av Jan R Andersson (M),

2018/19:2049 av Jörgen Warborn (M),

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 6 och

2018/19:2544 av Rickard Nordin och Peter Helander (båda C).

Ställningstagande

Inledningsvis vill vi framhålla att stärkta förutsättningar för att värna immateriella rättigheter är en prioriterad fråga för oss i den politik för företagande och innovationer som vi vill driva. Ett starkt skydd för immateriella rättigheter är avgörande för Sveriges växande och välfärdsskapande företag. En del av de immateriella skydden är upphovsrätten, som är grundläggande för att uppmuntra och stimulera kreativt skapande. De kreativa näringarna växer allt snabbare i Sverige. Det handlar om företag som verkar inom områdena för exempelvis dataspel, design, film, fotografi, konst, böcker, musik och reklam. Dessa kreativa näringar utgör framtidssektorer som spås växa ytterligare de kommande åren.

Vi kan tyvärr konstatera att piratkopiering och olovlig spridning av upphovsrättsskyddade verk påverkar upphovsmännen och de kreativa näringarna

negativt och innebär stora förluster för upphovsmännen. För att behålla företagande och investeringar behöver Sverige som en del av ett bra företagsklimat erbjuda ett starkt skydd för immateriella rättigheter. Vi förordar en politik som värnar en stark upphovsrätt präglad av rättssäkerhet och förutsebarhet. Den som begår brott ska straffas, och den som inte gör det ska tryggt kunna konsumera varor och information. Det upphovsrättsliga regelverket bör i så stor utsträckning som möjligt sakna gråzoner, och den som olovligen kopierar eller tillgängliggör upphovsrättskyddat material ska kunna hållas straffrättsligt och civilrättsligt ansvarig.

Därför menar vi att förekomsten av webbplatser som olovligen tillgängliggör upphovsrättskyddat material genom s.k. streamning eller visning av exempelvis bilder och böcker måste motverkas. Den som olovligen tillgängliggör materialet begår ofta ett brott redan med dagens regelverk. En förutsättning är dock att webbplatsen har en svensk anknytning genom att den exempelvis riktar sig till en svensk kundkrets, är på svenska eller tar emot betalning med svensk valuta. Vi menar att det är angeläget att brott mot svensk upphovsrätt ska straffa sig oavsett om förövaren har sin verksamhet i Sverige eller utomlands. Det bör därför utredas om lagstiftningen behöver förtydligas eller om ytterligare internationella samarbeten behövs för att säkerställa svenska upphovsmäns intressen ur denna aspekt.

Vidare vill vi framhålla att möjligheten till starka patent är en viktig byggesten för företagsamhet och entreprenörskap. Att få ett skydd för en innovation eller för resultatet av ett utvecklingsarbete är avgörande för att företag ska kunna ta produkten eller tjänsten vidare för att senare kommersialisera den. Vi vet samtidigt att patentintrång påverkar svenska patenthavare negativt, och för att få en tydligare bild av hur det verkligen ser ut anser vi att det bör utredas i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder. Vi menar också att det måste bli lättare för åklagare att väcka straffrättsligt åtal för patentintrång och att villkoren för detta bör ses över. Avslutningsvis vill vi peka på en omständighet som gör det svårt för patenthavare att värna sina patent, nämligen de höga kostnader som är förknippade med civilrättsliga patenttvister. Vi anser därför att ledtider och kostnader i sådana mål behöver ses över. En sådan översyn bör syfta till att processkostnaderna hålls nere samtidigt som den enskilda rättighetshavarens ställning stärks i förhållande till kapitalstarka företag som begår patentintrång.

Vi anser att riksdagen bör ställa sig bakom det anförda och tillkännage det för regeringen. Därmed tillstyrks motion 2018/19:2783 (M) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

2. Vissa övriga immaterialrättsliga frågor, punkt 2 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:143 av Charlotte Quensel m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och avslår motionerna

2018/19:185 av Michael Rubbestad (SD),

2018/19:205 av Johnny Skalin (SD),

2018/19:429 av Markus Wiechel (SD),

2018/19:793 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:826 av Markus Selin (S),

2018/19:866 av Sten Bergheden (M),

2018/19:998 av Sofia Westergren (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1041 av Markus Selin (S),

2018/19:1346 av Jan R Andersson (M),

2018/19:2049 av Jörgen Warborn (M),

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 6,

2018/19:2544 av Rickard Nordin och Peter Helander (båda C) och

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 17–20.

Ställningstagande

I dagens samhälle kan i princip alla människor vara kreatörer, författare och informationsförmedlare – ständigt uppkopplade i sina dubbla roller som skapare och konsumenter av det organiska informationsmolnet. Att framställa och publicera bilder, att sprida vidare information på bloggar och sociala medier och att publicera texter av varierande verkshöjd för en potentiellt global publik är en naturlig del av vardagen för många och präglar hur människor interagerar på internet i det moderna samhället. Vi vill därför påpeka att sådana beteendemönster passar dåligt med dagens upphovsrättsliga regelverk där den som sprider vidare en bild, text eller artikel på sociala medier mycket väl kan begå upphovsrättsintrång om upphovsmannens medgivande saknas.

Vi kan konstatera att ett nytt upphovsrättsdirektiv nyligen antogs inom EU med syftet att stärka den digitala inre marknaden och skapa förutsättningar för innovation, kreativitet och investeringar. Vi har full förståelse för ambitionen med direktivet och delar till stor del målsättningarna, men så som direktivet är skrivet kommer det med stor sannolikhet att skapa betydligt fler problem än vad det löser. Upphovsrätten behöver reformeras – det håller vi med om – men

åt ett annat håll. Den måste snarare anpassas till hur det digitala samhället i dag fungerar i praktiken där delning av information och bilder och annan typ av upphovsrättsskyddat material är något vardagligt och där skillnaden mellan konsumenter och skapare har börjat suddas ut. Vi menar att den upphovsrättsliga lagstiftningen därför behöver moderniseras med inriktningen att skapa en god balans utifrån vad som i dagens samhälle är rimligt. En bättre avvägning bör därför göras mellan å ena sidan samhällsintresset av att uppmuntra skapande och av att bevara kreatörers möjlighet att kunna få rättmätig ersättning för sina alster och å andra sidan intresset av att fullt ut nyttja de möjligheter som informationssamhället innebär. I det sammanhanget bör särskilt intresset av en fri åsiktsbildning värnas. Det upphovsrättsliga regelverket måste enligt vår mening bli mer flexibelt för att nya kreativa möjligheter ska kunna tillvaratas. Det innebär t.ex. att rätten att använda upphovsrättsskyddade alster i satir, opinionsbildning och samhällskritik särskilt bör bejakas. Citaträtten bör därtill vidgas så att den även tillåter legitimt användande av framställningar i bildmaterial. I ett sådant sammanhang bör man särskilt dra lärdom av hur andra västerländska länder valt att utforma flexibla inskränkningar i upphovsrätten, t.ex. den amerikanska modellen för s.k. fair use.

Vi vill vidare framhålla att en oinskränkt ensamrätt till tankegodts inte är självklar och att upphovsrätt inte rakt av kan jämföras med äganderätt. En väsentlig skillnad från äganderätt är att upphovsrätten inte är evig, och huvudregeln i gällande rätt är att upphovsrätten löper ut 70 år efter upphovsmannens frånfalle. I praktiken innebär det att ett verk oftast är skyddat från fri användning i mer än ett århundrade efter att det skapats. Långa skyddstider kan innebära att allmänhetens respekt och förtroende för upphovsrätten undergrävs och att tillväxt- och utvecklingsintressen hämmas. Vi menar att detta inte är rimligt i dagens digitala värld och att det eventuellt bör krävas en aktiv åtgärd från upphovsmannen för att bevara ensamrätten till sitt verk efter att en viss tid förflutit.

Avslutningsvis vill vi belysa problematiken med piratkopiering och streaming av material från olovlig källa. Sådana upphovsrättsbrott är ett omfattande problem och innebär förlorade intäkter för kreativa näringar, inte minst inom musik- och filmbranscherna. Vi ser dock att nya affärsmodeller under senare år vuxit fram som ger konsumenterna enkel och snabb tillgång till ett stort utbud av kultur och underhållning. Därmed minskar incitamenten att nyttja illegala tjänster. Med fullgoda alternativ till illegala tjänster som lever upp till konsumenternas förväntningar upprätthålls också den allmänna respekten för upphovsrätten. Vi menar att ett stort ansvar därmed vilar på branschen att utveckla nya och attraktiva affärsmodeller. Samtidigt vill vi påpeka att ett internationellt rättsligt samarbete är viktigt för att bekämpa storskaliga intrång och illegala tjänster vars affärsmodeller bygger på att olovligen tillhandahålla upphovsrättsskyddat material genom nedladdning eller streaming. I ett sådant arbete är det dock viktigt att öppenheten på internet värnas. Strävan att bekämpa upphovsrättsintrång får aldrig bli överordnad intresset av ett fortsatt öppet internet och enskildas tillgång till ett fritt informationsflöde. Sverige bör därför

inom ramen för EU och internationella forum motverka en utveckling som innebär att internetplattformar och tillhandahållare av sociala medier åläggs ett övergripande tillsyns- och ersättningsansvar för vad enskilda användare publicerar. Som nämnts ovan måste också särskilt respekten för åsiktsyttringar och en fri opinionsbildning genom satir, referat och nyhetsförmedling värnas vid övervägandet av nya åtgärder mot upphovsrättsintrång.

Sammanfattningsvis menar vi att regeringen bör göra en översyn av det upphovsrättsliga regelverket för att det på ett bättre sätt ska vara anpassat till dagens förhållanden, och arbeta för att motverka piratkopiering och illegal streaming. Detta arbete bör ske i enlighet med det vi nyss anförde, vilket riksdagen enligt vår mening bör ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Vid ett sådant beslut får motion 2018/19:143 (SD) anses bli tillgodosedd och tillstyrks. Övriga motioner avstyrks i berörda delar.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:93 Skydd för beteckningar som omfattas av EU:s handelsavtal med Japan:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:143 av Charlotte Quensel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att modernisera upphovsrätten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vidgade inskränkningar i upphovsrätten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förkortade skyddstider och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpa piratkopiering och illegal streamning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:185 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera lagstiftningen så att fri spridning av offentlig konst möjliggörs och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:205 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om köp och vidareförsäljning av falska produkter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:429 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta inom EU för att riva upp lagen om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:793 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av handläggningstiderna hos Patent- och registreringsverket och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:826 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppfinnarombud och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:866 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagen när det gäller rätt att avbilda, återge och sprida bilder av konstverk och byggnader stadigvarande placerade utomhus och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:998 av Sofia Westergren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en åtgärdsplan för att komma till rätta med bristande upphovsrättsregistrering av digitalt innehåll och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att en upphovsrättsregistrering utförs under reglering av de svenska myndigheterna i likhet med befintlig företagsregistrering och handel med företagsaktier och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1041 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att starta en fond som ska investera i patent från småföretag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:1346 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av lagen om privatkopieringsersättning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2049 av Jörgen Warborn (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda upphovsrättslagstiftningen i syfte att skapa en teknikneutral lagstiftning som bl.a. förtydligar att även streamning av upphovsrättsskyddat material från olovliga källor ska vara förbjuden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en upphovsrätt som är anpassad till dagens samhälle, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2544 av Rickard Nordin och Peter Helander (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att legalisera digital publicering av avbildningar av konstverk som finns i det offentliga rummet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2783 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att brott mot svensk upphovsrätt ska straffa sig oavsett om förövaren har sin verksamhet i Sverige eller utomlands, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över villkoren för åklagare att väcka straffrättsligt åtal för patentintrång och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tider och kostnader i civilrättsliga mål om patent för att hålla nere processkostnader och därmed stärka den enskilda rättighetsinnehavaren, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2018:1654) om skydd för beteckningar
på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Bestämmelserna i 8 kap. 3–8 §§, 9 kap. och 10 kap. 9 § varumärkeslagen (2010:1877) ska också tillämpas vid intrång i den rätt till en beteckning som följer av

1. frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan, av den 6 oktober 2010 (EUT L 127, 14.5.2011, s. 6),

2. handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia, Peru och Ecuador, å andra sidan, av den 26 juni 2012 (EUT L 354, 21.12.2012, s. 3 och EUT L 356, 24.12.2016, s. 3),

3. avtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Centralamerika, å andra sidan, av den 29 juni 2012 (EUT L 346, 15.12.2012, s. 3),

4. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Ukraina, å andra sidan, av den 27 juni 2014 (EUT L 161, 29.5.2014, s. 3),

5. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Moldavien, å andra sidan, av den 27 juni 2014 (EUT L 260, 30.8.2014, s. 4),

6. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Georgien, å andra sidan, av den 27 juni 2014 (EUT L 261, 30.8.2014, s. 4), *eller*

7. det övergripande avtalet om ekonomi och handel (CETA) mellan Kanada, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan, av den 30 oktober 2016 (EUT L 11, 14.1.2017, s. 23).

6. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Georgien, å andra sidan, av den 27 juni 2014 (EUT L 261, 30.8.2014, s. 4),

7. det övergripande avtalet om ekonomi och handel (CETA) mellan Kanada, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan, av den 30 oktober 2016 (EUT L 11, 14.1.2017, s. 23), *eller*

8. *avtalet mellan Europeiska unionen och Japan om ett ekonomiskt partnerskap, av den 17 juli 2018 (EUT L 330, 27.12.2018, s. 3).*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2019.
 2. Den nya bestämmelsen tillämpas även på beteckningar som har fått skydd före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3.
 3. Den nya bestämmelsen som avser hänvisningen till 8 kap. 4–6 och 8 §§ varumärkeslagen (2010:1877) tillämpas inte på intrång, försök till intrång eller förberedelse till intrång som skett före ikraftträdandet.